

ČESKÉ
ZPÍVAJÍCÍ
FILMY

© Robert Rohál, Vítek Chadima
© Nakladatelství Petrklíč
ISBN 978-80-7229-235-6

ČESKÉ ZPÍVAJÍCÍ FILMY

ROBERT ROHÁL
VÍTEK CHADIMA

OBSAH

Úvod	5
1 Starci na chmelu	7
2 Kdyby tisíc klarinetů	27
3 Šíleně smutná princezna	43
4 Ta naše písnička česká	63
5 Zločin v šantánu	77
6 Zpívající film	93
7 Noc na Karlštejně	107
8 Hvězda padá vzhůru	125
9 Romance za korunu	141
10 Jen ho nechte, ať se bojí	159
11 Trhák	175
12 Rebelové	195
Seznam použité literatury	217
Poděkování	218

ÚVOD

Taky máte rádi filmový žánr zvaný muzikál anebo filmy, které stojí a padají nejen s hereckou akcí, ale také se zpěvem, tancem a písničkami? Pokud ano, tak Vám snad udělá radost publikace, kterou právě držíte v rukou.

Se spoluautorem Vítkem Chadimou jsme se totiž rozhodli, že dáme dohromady knihu, která by se zabývala právě českými hudebními filmy či komedii s písničkami. Prostě že napíšeme knížku, která by vlastně tak trochu od podlahy zmapovala dané téma.

Pravda, bylo nám jasné, že ne všechny filmy sklidily – jak už to tak chodívá – bezmezný obdiv odborné kritiky, ale zároveň si dobře uvědomujeme, že mnohé z nich stejně máme rádi a stále se k nim – teď už prostřednictvím DVD – vracíme. A určitě v tom nejsme sami. Některé filmy se nám líbí dokonce mnohem víc než při jejich premiéře – tady máme na mysli třeba Trhák. U jiných filmů zase můžeme ocenit jejich obdivuhodnou nadčasovost, tady jmenujme především doposud nepřekonaný filmový muzikál Starci na chmelu.

Vedle toho jsme v naší knize chtěli vyzvednout i tvůrce, ať už jde o režiséry, skladatele či choreografy, nebo hvězdy, které v těchto filmech hrají, zpívají a tančí. Třeba už jenom proto, jak náročná je to disciplína.

A tak v naší knize najdete tucet známých titulů, které sklidily a stále sklízejí – ať už z nostalgie, nebo proto, že v nich diváci našli to své – úspěch u publika. Některé z nich se staly dokonce nejúspěšnějšími filmy roku – jako se to podařilo například filmům Šíleně smutná princezna nebo Jen ho nechte, ať se bojí.

Jistě, můžete namítnout, že v naší nabídce některý film chybí, ale i tento zdánlivý nedostatek se může napravit třeba tím, že můžeme napsat pokračování. Věřte, že ani my jsme nezapomněli na filmy jako Šakalí léta nebo Balada pro banditu. Myslíme si, že i další tucet bychom dali dohromady...

Přesto se nyní zkuste věnovat tomuto našemu prvního výběru. Fakticky jsme si dali záležet...

Robert Rohál

STARCI NA CHMELU

Nejslavnější český filmový muzikál, který doposud nebyl překonán. Jednak předvedl mezigenerační konflikt odlišného pojetí morálky, ale především dokonale naplnil pravidla žánru. Celé je to jako z jednoho kusu, kde nic netrčí, a naopak vše do sebe perfektně zapadá...

ČESKÉ
ZPÍVAJÍCÍ
FILMY

Snímek režiséra Ladislava Rychmana je o první lásce dvou sedmnáctiletých studentů – Hanky a Filipa. Jejich romance se odehrává na chmelové brigádě, ale vztah je vystaven závidi, nepochopení a nakonec i nespravedlivému potrestání. I když jde ke konci už vyloženě o drama, celek působí neobyčejně svěže a zdravě optimisticky. Jenomže je tomu už jinak, než bývalo o pár let předtím ve filmových agitkách.

Příběh začínám příchodem cukrové panenky – ano, přesně tak působí půvabná studentka Hanka, když v překrásných šatech, lodičkách a s kloboukem přichází na večeri, zatímco všichni ostatní jsou v montérkách nebo teplácích. Líbí se všem, ale nejvíc asi samotářskému Filipovi. Ten se kvůli ní popere se zlomyslným „krasavečkem“ Honzou, který do Hanky v jídelně záměrně strčí – a ta se obleje polévkou. Zanedlouho najde Hanka azyl u Filipa, který nespí s ostatními kluky v tělocvičně, nýbrž tajně v podkroví školy. Jejich „hnízdečko“ je ale prozrazeno, o což se postará rafinovaný zloduch Honza. Chtěl by Hanku a nemůže unést, že ta miluje Filipa. Přitom jejich začínající láska se odehrává na platonické bázi – ti dva se totiž teprve poznávají a hlavně si povídají. Když je jejich „poměr“ prozrazen a profesorka zvaná Jana Ámosa zahájí vyšetřování, aby zjistila, se kterou dívkou tam Filip vlastně „bydlel“, ten její jméno neprozradí. Profesorka se s tím sice smíří, ale Filipa nemine trest. Je vyloučen nejen z chmelové

PRVNÍ ČESKÝ
FILMOVÝ MUSICAL

SIARCI NA CHMIEU

REŽIE Ladislav Rychman NÁMĚT A TEXTY PÍSNÍ Vratislav Blažek LITERÁRNÍ, HUDEBNÍ A TANEČNÍ SCÉNÁŘ Vratislav Blažek a Ladislav Rychman KAMERA zasloužilý umělec Jan Stallich HUDBA Jiří Bažant, Jiří Malásek a Vlastimil Hála HRAJÍ Vladimír Pucholt, Ivana Pavlová, Miloš Zavadil, Irena Kačírková, Josef Kemr, Libuše Havelková aj.

brigády, ale i ze školy. V okamžiku, kdy přijme toto rozhodnutí, připojí se k němu Hanka a vezme ho před zraky všech za ruku. Oba pak spolu nasednou do autobusu a odjedou – ruku v ruce – do Prahy. Je to lekce i pro všechny ostatní, kteří pochopí i to, že za tím vším stojí zrádce Honza – a otočí se k němu zády.

Starci na chmelu – to už prostě jsou „ozdravná“ šedesátá léta se spoustou krásných písniček, choreografií a přirozených hereckých výkonů. Vynikající Vladimír Pucholt v roli Filipa, přirozená Ivana Pavlová coby Hanka, přesvědčivý Miloš Zavadil v postavě Honzy a tak by se dalo pokračovat. Především ale tito herci měli co hrát, což spadá na vrub vynikajícího scenáristy Vratislava Blažka. Ten je ostatně i autorem všech písničkových textů, autorem námětu a spolu s režisérem Ladislavem Rychmanem autorem scénáře.

Byli to Starci na chmelu, kteří v tehdejší Československu odstartovali natáčení řady hudebních filmů různé úspěšnosti a kteří zůstávají i takřka po padesáti letech nepřekonaní. Do děje diváky uvádí trojice kytaristů v černém, kteří až do konce filmu zaujímají místo glosujících průvodců.

Na pozadí love story Hanky a Filipa na chmelové brigádě jsou rozvíjeny i závažnější problémy vztahu jedince a společnosti. Ale hlavně je zde vygradován mezigenerační konflikt odlišného pojetí morálky. Avšak i tyto momenty jsou vyváženy lyrickými scénami, humorem, písničkami (z pera hudebních skladatelů Jiřího Bažanta, Jiřího Malásk a Vlastimila Hály – s texty již vzpomenu-tého Vratislava Blažka to byla, věru, mimořádně šťastná konstelace!) a tanečními scénami v choreografii Josefa Koníčka. Do rolí studentů, kteří tráví léto na chmelové brigádě, režisér obsadil studenty herectví i taneční konzervatoře, a tudíž se tu vedle sebe objevují například Zuzana Šavrdová (Hančina nejbližší kamarádka Božka), ale také Vlastimil Harapes, Ivana Kubicová, Drahomíra Vlachová, Jitka Zelenohorská nebo Jiří Wohanka.

Připomeňme si ještě z dnešního pohledu hvězdný herecký trojlístek, který hrál v rolích dospělých jednoznačně prim: Irena Kačírková si zahrála spravedli-

Nákladný film
byl natočen
na barevný
širokoúhlý formát,
který dal vyniknout
právě
tanečním čísům,
záměrně
pro tento formát
koncepovaným.

vou a přece chybující profesorku přezdívanou Jana Ámosa, Josef Kemr představoval sousedsky zemitého předsedu jednotného zemědělského družstva, zatímco jeho ženu – maminkovskou kuchařku Kateřinu – ztvárnila Libuše Havelková.

Nákladný film byl natočen na barevný širokoúhlý formát, který dal vyniknout právě tanečním číslům, záměrně pro tento formát koncipovaným. Náhodě nebyla ponechána ani zvuková složka filmu – už během premiéry totiž běžely v kinech kopie s prostorovým čtyřkanálovým zvukem, který byl teprve nedávno rekonstruován.

Paradoxem přitom je, že v době uvedení byli Starci na chmelu, ačkoliv byli určeni pro mladé publikum, filmem s označením „mládeži nepřístupný“.

Nesmrtelné hity

Zazněla jich ve filmu pěkná řádka a dnes patří do zlatého fondu české pop music. Jsou z nich evergreeny, dokonce existuje mnoho cover verzí, které v průběhu let nazpívali jiní zpěváci. Jde vůbec o výjimečně „trvanlivý materiál“ z pera hned čtyř autorů – hudebních skladatelů Jiřího Bažanta, Jiřího Maláška a Vlastimila Hály a textaře Vratislava Blažka.

Co se hudebního doprovodu týče, podílel se na nich jednak Taneční orchestr Československého rozhlasu s dirigenty Karlem Krautgartnerem a Josefem Vobrubou, jednak Orchestr Karla Vlacha. Pěvecké party přitom nazpívali v té době už populární zpěváci Josef Zíma, Karel Štědrý, Jana Petruš a Karel Gott – včetně vokálního sboru Lubomíra Pánka.

Písničku Milenci v texaskách sice zpívali v obraze tři kytaristé a glosátoři děje – Josef Laufer, Josef Koníček a Petr Musil, ale ve skutečnosti zní v nahrávce zpěv Josefa Zímy a Karla Štědrého. „Skočnou“ píseň Chmel je naše zlato, při které jsou v obraze roztančení brigádníci, nazpíval sbor Lubomíra Pánka, který byl v nahrávacím studiu i při natáčení písní Pod doškovou střechou, Jaká je že vlastnost odvěká, Bosa nova, Do gala, Život je kolotoč a Hodní hoši.

Skladbu Divný hoch, kterou v obraze „zpívají“ Honza alias Miloš Zavادل se svými „nohsledy“ (Vladimír Klos a Vladimír Kloubek), ale natočili Josef Zíma a Karel Štědrý.

Písnička Život je bílý dům se ve filmu objevuje celkem dvakrát – jednou ji šeptavě recituje Vladimír Pucholt, podruhé ji ve filmu interpretuje hlavní herecká dvojice, nicméně ve skutečnosti ji nazpívali – za asistence Pánkovců – tehdejší semaforická hvězda Jana Petruš a Karel Gott. Tahle pěvecká dvojice si ve studiu „stříhla“ také písničku Den je krásný, kterou ovšem v obraze „zpívají“ Vladimír Pucholt a Ivana Pavlová. Zbývá ještě píseň Chmel zelené je zlato, ale tu nazpíval skutečně Josef Kemr.

Tvůrci a hvězdy

Snímek natočil režisér LADISLAV RYCHMAN (1922–2007), který se i po úspěchu Starců věnoval hudebním filmům. Byl také jedním z režisérů, kteří začali pro obrazovku točit televizní písničky. Dnes se jim říká videoklipy. Během let jich natočil desítky. Úplně první prý byla písnička Dáme si do bytu, kterou nazpívali a ve studiu natočili Irena Kačírková a Josef Bek. Známa

Písničku

Milenci v texaskách sice zpívali v obraze tři kytaristé

a glosátoři děje –

Josef Laufer, Josef Koníček a Petr Musil,

ale ve skutečnosti zní

v nahrávce zpěv

Josefa Zímy

a Karla Štědrého.

však byla i televizní podoba písničky Mackie Messer, kterou nazpíval Miloš Kopecký.

Ladislav Rychman se narodil v Praze, kde vystudoval reálné gymnázium, potom začal studovat na jazykové škole, ale studium nedokončil. Ke konci druhé světové války prošel koncentračním táborem. Po roce 1945 začal studovat estetiku na filozofické fakultě a FAMU u režisérů Elmara Klose a Bořivoje Zemana, ale studia opět nedokončil. V letech 1945–1955 působil jako dramaturg, scenárista a režisér ve Studiu populárně-vědeckých filmů v Praze, kde točil agitky a dokumenty (úplně první dokumentární film Pražská neděle natočil v roce 1950). V té době byl Ladislav Rychman také příležitostným hercem, a to jak ve filmu (Daleká cesta, Císařův pekař a pekařův císař, Zločin v dívčí škole, Dáma na kolejích), tak v divadle (Divadlo satiry, Laterna magica).

Jako režisér celovečerních hraných filmů debutoval detektivkou Případ ještě nekončí (1957), nadále však točil i krátkometrážní snímky a televizní hrané i hudební filmy (Tisíc pohledů za kulisy, Obnošená vesta). Po zcela mimořádném úspěchu Starců na chmelu, k němuž napsal spolu s Vratislavem Blažkem i scénář, natočil například povídku Jak se koupe žena v triptychu Zločin v dívčí škole (1965), muzikál napsaný pro Jiřinu Bohdalovou Dáma na kolejích (1966) anebo detektivní komedii Šest černých dívek aneb Proč zmizel Zajíc (1969).

Byla to herečka Jiřina Bohdalová, která na režiséra krátce po jeho smrti v novinách zavzpomínala: „Jsem panu režisérovi Rychmanovi nesmírně vděčná, že společně se scenáristou Vratislavem Blažkem pro mě udělal Dámu na kolejích. To byla moje životní role a díky tomu jsem si získala mnoho diváků. Odešel výborný člověk. Byl velice nápaditým a kreativním tvůrcem. O muzikálech se tu vůbec nic nevědělo a on byl u nás průkopníkem tohoto žánru. Starci na chmelu jsou to, co dnes hrdě nazýváme jako kultovní film. Dá se na něj dívat pořád. Výborné písničky, skvěle zahrané scény. On dělal všechno s ohromnou chutí. V mém srdci zůstane jako pracovitý a přímý mužský, opravdový chlap.“

Hudba, písničky a populární zpěváci – to bylo spojení, které provází i několik filmů, které režíroval v dalším desetiletí. Zatímco do celovečerního filmu Hvězda padá vzhůru (1975) obsadil do hlavní role Karla Gotta, v televizní hudební hříčce Letní romance (1975) měla hlavní slovo zase Helena Vondráčková. Ta si pak ještě zahrála jednu z hlavních rolí i v jeho další hudební komedii Jen ho nechte, ať se bojí (1978).

Písničkami byl ostatně proložen i film Láska na druhý pohled (1981), v němž hlavní role vytvořili Ilona Svobodová a Jan Čenský. I když ještě natočil dva „celovečeračky“ (Zlatá slepice, Babičky dobíjejte přesně), doménou se mu stala televizní obrazovka. Vedle celé řady hudebních pořadů a insce-

nací (Šach mat, Přepadení, Ve vlaku je šerif, Pád rodu Votických, Fantom opery, Boty, Básník, Podivuhodný večer se slečnami, Zabijáci...) moderoval televizní pořady z filmového archivu a točil reklamy. Natočil jich celkem čtyřicet...

Rád na něj vzpomíná i zpěvák Karel Gott, který naspíval do Starců dvě písničky a poté si zahrál a zazpíval hlavní roli v dalším Rychmanově filmu Hvězda padá vzhůru. „Moc jsem si přál být ve filmu a pan Rychman mi svěřil hlavní roli v muzikálu Hvězda padá vzhůru, kde jsem hrál zpěváka Švandu,“ nechal se slyšet zpěvák krátce po Rychmanově smrti. „Byl to pedant, což je v profesi režiséra potřeba. Vždycky mi říkal: Když se začne točit, tak to je velký rozjezd a z toho rychlíku se už pak nemůže vystoupit. Vše dělal v plném nasazení. V osobním jednání byl příjemný a milý. Hodně jsem se od něj naučil a filmování s ním nás všechny bavilo. Byl profesionál a měl velký vztah k písničkářům. Rozuměl jim a dovedl je plně využít. Starci na chmelu jsou úžasný film. Dodneška si z něj pamatuji krásné melodie, chytlavé, a to díky Jiřímu Bažantovi a Jiřímu Maláskovi. Byl to jeden z prvních filmových muzikálů v dějinách české kinematografie. Sám jsem ho v kině přímo hltal.“

Scenárista, dramaturg a textař VRATISLAV BLAŽEK (1925–1973) začal uveřejňovat první povídky ještě coby student gymnázia a následně během svých výtvarných studií (1945–1948). Spolupracoval s Divadlem satiry, které uvedlo jeho hry Král nerad hovězí (1947) a Kde je Kuřák? (1948), avšak byly to právě jeho provokativní texty, které byly jedním z důvodů zrušení souboru.

V šedesátých letech minulého století působil Vratislav Blažek jako filmový dramaturg a scenárista, psal hry, scénáře k zábavným programům (dokonce si troufl i na lední revue), písňové texty. A měl úspěch. Jeho původně divadelní komedie Příliš štědrý večer (1960) byla zfilmována v NDR. Další zfilmovaná satirická hra Tři přání (1958) byla do kin uvedena až po pěti letech, tedy v roce 1963. Mimochodem Václav Březina o tomto

Jako režisér celovečerních hraných filmů debutoval detektivkou Případ ještě nekončí (1957), nadále však točil i krátkometrážní snímky a televizní hrané i hudební filmy...

filmu ve své knize Lexikon českého filmu píše: „Satirická komedie byla podrobena ostré ideové kritice na bilančním festivalu v Banské Bystrici a film byl uveden až po pěti letech. Také jeho tvůrci byli postiženi několikaletým zákazem činnosti. Tři přání vydr-

žela první zákaz ze 60. let i druhý zákaz z doby normalizace a jsou dobrou komedií, při které je stále čemu se smát.“

Největším Blažkovým úspěchem byl rozhodně původní scénář ke Starcům na chmelu, nicméně příznivý ohlas u publika a kritiky měl i další hudební film Dáma na kolejích (1966) anebo dodnes stále oblíbená komedie Světáci (1969). Na filmovém plátně se objevoval ve výrazných epizodních rolích, v českém filmu to bylo naposledy ve filmu Zločin v šantánu (1968).

Od roku 1968, kdy se rozhodl pro emigraci, žil Vratislav Blažek v Mnichově, kde pracoval pro televizi. Teprve po jeho předčasné smrti, způsobené zákeřnou nemocí, vyšla kniha jeho korespondence nazvaná Maryáš v Reykjavíku (1975).

Za kamerou stál v případě Starců na chmelu významný český kameraman JAN STALLICH (1907–1973), který pocházel z filmářského prostředí. (Jeho otec Julius Stallich byl kameraman, který je považován za průkopnickou osobnost české kinematografie, jež pomáhala točit filmy Janu Kříženeckému.) Ostatně už ve svých čtrnácti letech, což bylo v roce 1921, natočil Jan Stallich svůj první dokument. Později pracoval jakožto vedoucí filmových laboratoří, kde spolupracoval s režisérem a hercem Karlem Lamačem. Působil ve funkci hlavního kameramana firmy Elektrajournal.

Hrané filmy začal točit v roce 1927 a postupně se vypracoval ve světově uznávaného kameramana. Z českých filmů, na kterých se podílel, to byly například Dobrý voják Švejk (1931), Lelíček ve službách Sherlocka Holmese (1932), Extáze (1932), Funebrák (1932), Jedna z milionu (1935), Škola základ života (1938), U pokladny stál (1939), nebo Dědečkem proti své vůli (1939). Ve čtyřicátých letech minulého století působil jako kameraman v Anglii, po roce 1945 se vrátil do Československa. V jeho velmi rozsáhlé filmografii lze nalézt celou řadu pozoruhodných snímků, z nichž mnohé dnes

patří do zlatého fondu české kinematografie. Jako kameraman je podepsán pod filmy Třináctý revír (1946), Předtucha (1947), Jan Roháč z Dubé (1947), O ševci Matoušovi (1948), Císařův pekař a pekařův císař (1951), Dovolená s Andělem (1952), Tajemství krve (1953), Hrátky s čertem (1956), Florenc 13.30 (1957), Rusalka (1962), Lidé z maringotek (1966) nebo Naše bláznivá rodina (1968).

**...Je marný snažení
všech, co dávají rady,
vy sami, vážení
nevíte, proč jste tady...**

**Vždyť je prostinké,
jen pro chytrého, arci,
dospělí dětinští
a dítká jsou dnes starci,
moudrej se nermoutí
a fiškus není šťoura,
jsme zkrátka na pouti,
která se večer bourá...**

(úryvek z písně Život je kolotoč)

Hudební skladatel a pianista JIŘÍ BAŽANT (ročník 1924) pochází ze Semil, ale dětství a mládí prožil v Praze, kde také maturoval na gymnáziu. Po druhé světové válce vystudoval vysokou školu ekonomickou, ale současně se učil soukromě na klavír. Už během vysokoškolského studia doprovázel zpěváka Arnošta Kafku, což rozhodlo o jeho dalším působení. Tehdy zvolil dráhu profesionálního hudebníka. Působil v několika orchestrech, například v Orchestru Ladislava Bezubky. Koncem padesátých let minulého století spolupracoval s dalším klavíristou Jiřím Maláskem, s nímž vytvořil klavírní duo. Později začal psát písničky pro populární zpěváky, například pro Waldemara Matušku, Milana Chladila nebo pro Karla Hála, ale také pro Václava Neckáře či Viktora Sodomu.

V šedesátých letech
minulého století
působil
Vratislav Blažek jako
filmový dramaturg
a scenárista, psal hry,
scénáře k zábavným
programům
(dokonce si troufl
i na lední revue),
písňové texty.
A měl úspěch.

Současně se uplatnil jako autor filmové a scénické hudby pro televizi a divadlo u nás i v zahraničí. Tuto hudbu psal výhradně ve spolupráci s Jiřím Maláskem a v několika případech i s Vlastimilem Hálou. Z celovečerních filmů můžeme – vedle *Starců na chmelu* – jmenovat třeba *Zámek pro Barborku* (1962), *Dáma na kolejích* (1966), *Utrpení mladého Boháčka* (1969), *Muž, který rozdával smích* (1970), *Můj brácha má prima bráchu* (1975), *Jen ho nechte, ať se bojí* (1978), *Brácha za všechny peníze* (1978) nebo *Láska na druhý pohled* (1981). Pro televizi zkomponoval hudbu jak k seriálům *Tři chlapi v chalupě* (1963), *Eliška a její rod* (1966), *Dnes v jednom domě* (1979) a *Dobrá voda* (1982), tak k inscenacím *Ikarův pád* (1977), *Nezralé maliny* (1980) nebo *Tažní ptáci* (1983).

JIRÍ MALÁSEK (1927–1983) se narodil v Brně. I on se prosadil jako úspěšný pianista a skladatel. Je podepsán pod pěknou řádkou písniček – za všechny můžeme vzpomenout třeba skladbu *Max* (s textem Vladimíra Poštulky), kterou na svém albu *S písni vstříc ti běžím* (1977) zpívá Helena Vondráčková.

Jiří Malásek maturoval na gymnáziu, a třebaže pokračoval ve studiu na právnické fakultě, přesto dal nakonec přednost profesi profesionálního hudebníka. Ve svých začátcích doprovázel na klavír šansonierku Mílu Spazierovou-Hezkou, poté spolupracoval s Orchestrem Karla Vlacha. Ve druhé polovině

padesátých let vystupoval a nahrával s Jiřím Bažantem, s nímž vytvořil na několik sezon klavírní duo. Filmy, pro které psal hudbu, jsou totožné jako v případě Jiřího Bažanta, s nímž úzce spolupracoval léta.

Vlastně až v roce 1974 se – na popud dirigenta Josefa Vobruby – opět vrátil ke klavíru a natočil několik veleúspěšných sólových alb (Romantický klavír 1–3, Neromantický klavír). Vedle aktivní hudební činnosti působil ve funkci vedoucího dramaturga Hlavní redakce hudebního vysílání v Československé televizi a souběžně byl šéfredaktorem hudební vydavatelství Panton.

O tom, že jablko nepadlo daleko od stromu, přesvědčuje i jeho syn Petr Malásek. Také on hraje na klavír, komponuje scénickou muziku a vystupuje na koncertech, kde doprovází například zpěvačky Hanu Hegerovou nebo Lucii Bílou.

Hudební skladatel, aranžér a trumpetista VLASTIMIL HÁLA (1924–1985) pocházel z Mostecka. Gymnázium začal studovat v Mostě, ale po okupaci Sudet přešel na gymnázium do Prahy. I když nakonec odmaturoval na obchodní akademii, jako svou celoživotní profesi zvolil – hudbu. Vedle studia skladby v Praze pokračoval i na Royal Academy Of Music v Londýně. Po roce 1945 prošel pozdější přední představitel swingové skladatelské generace několika kapelami, aby nakonec zakotvil v Orchestru Karla Vlacha.

Také Vítězslav Hála je autorem mnoha populárních písniček, z nichž některé patří dodnes k rozhlasovým trvalkám (Dáme si do bytu, Admirálská, Hezkej den, Prostý lék, Tak jsem odletěla s bílým motýlem...).

Neméně výrazný je i Hálův podíl v orchestrální jazzové tvorbě, kterou uplatnil především ve spolupráci s Jazzovým orchestrem Československého rozhlasu. Své skladatelské a aranžérské zkušenosti promítl i do knižní publikace, která pod názvem Základy aranžování moderní populární hudby vyšla v roce 1980.

Do světa filmové hudby ho přivedl skladatel Jan Rychlík, s nímž se podílel na hudební složce k filmům Cirkus bude (1954) a Limonádový Joe aneb Koňská opera (1964). Teprve potom přišly filmy jako Starci na

Ve druhé polovině padesátých let Jiří Malásek vystupoval a nahrával s Jiřím Bažantem, s nímž vytvořil na několik sezon klavírní duo.

chmelu nebo Dáma na kolejích, na nichž pracoval spolu s Jiřím Bažantem a Jiřím Maláskem. S Jiřím Bauerem a Miloslavem Ducháčem jsou podepsáni pod hudbou, která zní v hudební komedii Hvězda jede na jih (1958). Zcela samostatně napsal hudbu k filmům Prázdniny s Minkou (1962), Happy End (1967), Zabil jsem Einsteina, pánové... (1969), Čtyři vraždy stačí, drahoušku (1970) a Šest medvědů s Cibulkou (1972). Významný podíl měl i na dvou filmech Vladimíra Síse Balada pro banditu (1978) a Blues pro EFB (1980).

Postavu Filipa vytvořil ve Starcích na chmelu herec VLADIMÍR PUCHOLT (ročník 1942), který se v českém filmu uplatnil zejména v první polovině šedesátých let minulého století. Před filmovou kamerou debutoval už jako malý kluk, ale slávu mu přinesly filmy Miloše Formana Černý Petr a Konkurs (1963). Teprve potom přišel film Starci na chmelu a vzápětí hlavní mužská role, a to opět ve snímku režiséra Miloše Formana Lásky jedné plavovlásky (1965). Skvělou příležitost dostal i ve filmu Svatba jako řemen (1967). Tehdy ho diváci i kritici shodně považovali za nejslibnější herecký talent nastupující generace.

Nicméně na DAMU byl pražský rodák přijat až na druhý pokus – tehdy ho ke zkouškám připravoval herec Ladislav Pešek. Po absolutoriu, což bylo v roce 1965, se stal hercem v pražském Činoherním klubu. Zde hrál až do roku 1968, kdy emigroval do Velké Británie. Po počátečním období, kdy se živil všelijak, vystudoval medicínu a stal se lékařem. K herecké profesi se vrátil pouze ve filmu Vojtěcha Jasného Návrat ztraceného ráje (1999). V současnosti pracuje Vladimír Pucholt jako dětský lékař v Torontu.

Pro roli Hanky si režisér Ladislav Rychman vybral mladičkou tanečnici IVANU PAVLOVOU (ročník 1946), která se baletu věnovala v rodné Plzni od malička, a to přímo pod vedením takových choreografů jako byli Luboš Ogoun nebo Pavel Šmok. Vždyť už jako dítě vystupovala v plzeňském Divadle J. K. Tyla. Po absolvování Státní konzervatoře v Praze působila nejdříve v Baletu Praha, poté zakotvila na řadu let v Divadle E. F. Buriana (1967–1981), kde se zabývala i choreografií. Z angažmá odešla rovnou do invalidního důvodu – stalo se to kvůli následkům nešťastného úrazu.

Kromě Starců na chmelu si zahrála jen drobnou roli květinářky v dětské komedii Když má svátek Dominika (1967), čímž její filmová kariéra prakticky skončila. Režisér Ladislav Rychman ji obsadil také do dvou televizních písniček – Zlaté střevíčky a Dominiku, kde na obrazovce zastoupila zpěvačku Editu Štaubertovou.

„Tehdy mi to celé přišlo jako zábava. Měla jsem tu spolužáky, poznala filmovou práci a opravdové herce. Vůbec jsem si neuvědomovala, že točím film, který by mi mohl přinést nějakou slávu. Mým úkolem bylo především tančit. Režisér Rychman mi řekl, ať mluvím, jak chci, že mě bude dabovat herečka Růžena Merunková. Nakonec se mu můj hlas zalíbil, takže jsem

dabovala samu sebe. To byl pro mě tak hrozný zážitek, že jsem se zařekla, že v žádném filmu už nikdy nepromluví, což se taky stalo,“ zavzpomínala před několika lety na svou práci ve Starcích na chmelu v jednom novínovém rozhovoru Ivana Pavlová-Hoblová.

MILOŠ ZAVADIL (1940–2007), který byl v dobách své největší slávy označován za českého Jamese Deana, představoval ve Starcích na chmelu „premianta a padoucha v jednom“ – Honzu, hlavního protivníka Filipa. „Dělali jsme to mladí a s ohromnou chutí. Šlo to zkrátka samo. Mám radost, že se ten film lidem líbí dodnes,“ řekl před několika lety v rozhovoru pro časopis Květy.

Pražský rodák Miloš Zavadil se narodil v rodině vysokoškolského profesora Praze. Než však zakotvil na taneční konzervatoři, kde ho objevil režisér Ladislav Rychman, studoval na ČVUT obor geologie. Konzervatoř absolvoval v roce 1963, ale to už působil jako sólista ať už v Československém souboru písní a tanců nebo v pražském revuálním podniku Alhambra. Před kameru vstoupil poprvé v roli tanečníka v Brychově filmu Neschovávejte se, když prší (1962), objevil se však také v Dámě na kolejích (1966) anebo coby mladý Casanova v Krškové snímku Poslední růže od Casanovy (1966).

Zahrál si i v několika zahraničních filmech. Osudový význam měla ale až jeho účast ve westernech, kdy se musel naučit jezdit na koni. To ostatně předznamenalo jeho další cestu. Přitom měl jasně našlápnuto ke kariéře muzikálového herce. Krátce po úspěchu Starců na chmelu totiž dostal nabídku na angažmá do Vídně (v muzikálu West Side Story představoval Cliffa), kde už zůstal. Natrvalo.

V Rakousku ho adoptovala příbuzenská rodina von Welde, jejíž jméno i baronský titul přijal. Se svým nevlastním bratrem Ewaldem se začal věnovat chovu koní na vlastní usedlosti nedaleko Vídně. Nalezl novou existenci a slavil opět úspěchy. Během let se stal uznávaným režisérem a choreografem velkých koňských show, přičemž získal řadu ocenění v drezuře a vozatajství.

Skvělou příležitostí dostal Vladimír Pucholt i ve filmu Svatba jako řemen (1967). Tehdy ho diváci i kritici shodně považovali za nejslibnější herecký talent nastupující generace.

Režisér Ladislav Rychman obsadil Ivanu Pavlovou také do dvou televizních písniček – Zlaté střevíčky a Dominiku, kde na obrazovce zastoupila zpěvačku Editu Štaubertovou.

Dialogy a hlášky

Kuchařka Kateřina:

„Kdo bude dělat kravál, nedostane nášup, chuligáni!“

Do jídelny přichází Hanka v klobouku a elegantních šatech:

Hanka: „Dobry večer, prosila bych polévky docela málo.“

Kuchařka Kateřina: „Kde se tohle vzalo uprostřed tý bandy?“

Hanka: „Já jsem tu, prosím, manifestačně. Domnívám se, že i pracující může zasednout ke stolu jako člověk.“

Božka: „Hanko, ty jsi ale bídák...!“

Jana Ámosa plísňuje Filipa a Honzu, kteří se servali:

„Rvát se jako koně!? A ty, Hanko, se jdi převlíct a příště choď k večeři jako ostatní!“

Předseda JZD a Honza:

Předseda JZD: „Co se ti stalo?“

Honza: „Ale, narazil jsem jednomu na ruku a on ji měl zařatou.“

Předseda JZD, který se svléká z kalhot u rybníka, povídá Janě Ámose:

„Nebojte se, soudružko, já mám trenýrky.“

Kuchařka Kateřina (předsedova žena) pere Hance šaty, na nichž ulpěla polívka, když do Hanky záměrně předtím v jídelně strčil Honza:

„No, tohle bys u pumpy nevyprala. Já, holčičko, polívky nešidím.“

Jana Ámosa, předseda JZD a Filip:

Jana Ámosa: „Vím o nich všechno za ty tři roky. Někdy mám pocit, jako bych je znala odmalička. I myslet už dokážu jako oni. Jenom s tímhle vzpurníkem si pořád nevím rady... Já vím, Filipe, že bych to neměla říkat před tebou... Proč jsi to trhal?“

Filip: „To? To je proti komárům, ale teprve až když to uschne. Moh' bych už jít?“

Jana Ámosa: „Ne, počkej.“

Předseda JZD: „Víte, paní profesorko, já té vaší vysoké pedagogice..., já tomu nerozumím, víte? Nás táta doma vždycky srovnal rozporkou a bylo po problémech.“

Jana Ámosa: „Samotář. Nikdy ho nevidíte s ostatními. Hloubá o nesmyslech. Ne, Filipe, já chci, abys to slyšel! Ale aby přišel a svěřil se, to ne.“

Filip: „Například. Je bůh, soudružko?!“

Jana Ámosa: „Ovšem že není.“

Filip: „A jak to víte?“

Předseda JZD: „To je přece jasný. Copak vám to neřekli ve škole?“

Hanka přijde ve starém plášti, v rukou vyprané šaty:

Spolužačka: „Jak vám to sluší. Jaký důvtip. To je z Tuzexu, nebo přímo z Paříže?“

Hanka: „Milé husy, na Západě se teď nic jiného nenosí.“

Hanka stoupne v noci Božce, která spí na slamníku vedle, na ruku:

Božka: „Jsi blbá. Stojíš mi na ruce...!“

Filip povídá Hance:

„Heleď, Hanko, vem si sem deky a bydli tady se mnou. Jenom bydli... Hanko, slyšíš?“

Holky odcházejí z podkroví, kde vyhmátly Hanu s Filipem:

Božka: „Jo pardon. Tak proč se to neřeklo?“

Filip: „Ježišmarjá, holky! Nic nebylo!“

Spolužačka: „Nač ten ostych? Dyť jsme byly taky mladý. Spěte sladce.“

Božka a Hanka v noci:

Božka: „Ty brečíš? Nebreč. Je jich tady spouta, co už to mají dávno za sebou.“

Hanka: „Prosím tě. Jdi už do háje.“

Božka: „Že měly řeči? Dyť je znáš, slepice...“

Filip, Jana Ámosa a Honza po další roztržce:

Filip: „Říkám, nechte toho!“

Jana Ámosa: „Prosím tě, Filipe, ty jsi snad opravdu blázen. Já tě prostě pošlu domů a bude pokoj.“

Filip: „Pokoj nebude! Nikdy a nikde!“

Honza: „Kdo to napsal?“

Jana Ámosa: „Honzo, nedráždi ho. A ty bys měl asi místo chleba dostat meprobamat, vid’?“

Hanka přijde k Filipovi do podkroví:

Hanka: „Zkrátka přinesla jsem si k tobě slamník...“

Filip: „Ja...?“

Hanka: „Vadí ti to?“

Filip: „Ježišmarjá ne! Já bych byl nejšťastnější člověk na celým žateckým okrese.“

Honzova omluva Filipovi a Hance poté, co přišel se svými neurvalými kumpány do podkroví:

„Omluvte ho. Je všechno, jen ne gentleman.“

Filip povídá Hance:

„Jo, jedno ti, Hanko, řeknu. Ještě nikdy a nikdo neviděl tak šťastného brigádníka. Ani v televizních novinách ne!“

Předseda JZD a Honza poté, co slyšeli Filipa recitovat:

Předseda JZD: „Pocem, ty ji znáš? Tu Manon?“

Honza: „Koho?“

Předseda JZD: „No tu, tu Manon.“

Honza: „Jo, taková malá tlustá. Tatínek je u dráhy.“

Filip a dvojice, která randila v hangáru a kterou zachránil od maléru:

Filip: „Máš kliku. Protože když jsem šťastný, tak nesnesu, aby trpěli druhý. Svou lásku neskrývej! Ne, hrdě se k ní znej! Víš, kdo to napsal?“